

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

SCIENTIA

28

JULY, 2023

TEL AVIV, STATE OF ISRAEL

FORMATION OF INNOVATIVE POTENTIAL OF WORLD SCIENCE

V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND THEORETICAL CONFERENCE

**EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM**

28 July, 2023

Tel Aviv, State of Israel

**FORMATION OF INNOVATIVE
POTENTIAL OF WORLD SCIENCE
V International Scientific and Theoretical Conference**

Tel Aviv, 2023

UDC 001(08)
F 76

<https://doi.org/10.36074/scientia-28.07.2023>

Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.

Responsible for the layout: Bilous T.

Responsible designer: Bondarenko I.

F 76 **Formation of innovative potential of world science:** collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the V International Scientific and Theoretical Conference, July 28, 2023. Tel Aviv, State of Israel: European Scientific Platform.

ISBN 979-8-88955-772-2

DOI 10.36074/scientia-28.07.2023

Papers of participants of the V International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Formation of innovative potential of world science», held on July 28, 2023 in Tel Aviv are presented in the collection of scientific papers.

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences and registered for holding on the territory of Ukraine in UKRISTEI (Certificate № 47 dated January 17th, 2023).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

UDC 001 (08)

© Participants of the conference, 2023

© Collection of scientific papers «SCIENTIA», 2023

© European Scientific Platform, 2023

ISBN 979-8-88955-772-2

АНАЛІЗ ПРОПУСКНОЇ ЗДАТНОСТІ МЕРЕЖІ СТАНДАРТУ IEEE 802.11G З ВИКОРИСТАННЯМ ТОПОЛОГІЇ MESH Ворончихін О.А.	86
---	----

SECTION 13.

ECOLOGY AND ENVIRONMENTAL PROTECTION TECHNOLOGIES

ПРОТЕОЛІТИЧНА ТА ЦЕЛЮЛОЗОЛІТИЧНА АКТИВНІСТЬ ҐРУНТУ ПАРКІВ М. ДНІПРО Шамрай М.В.	89
--	----

ФОРМУВАННЯ МАКСИМАЛЬНОГО СТОКУ РІЧОК ВОЛИНИ ПРИ ПРОСТОРОВО-ЧАСОВИХ ЗМІНАХ Мисковець І.Я., Мольчак Я.О.	92
---	----

SECTION 14.

TRANSPORT AND TRANSPORT TECHNOLOGIES

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВНИЙ ПОГЛЯД НА ВИРОБНИЦТВО УКРАЇНСЬКИХ ТРОЛЕЙБУСІВ Науково-дослідна група: Соларьов О.О., Клещ О.В., Клименко Д.В., Білоненко О.В., Легеза К.О.	95
--	----

SECTION 15.

SOCIOLOGY AND STATISTICS

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ КОН'ЮНКТУРИ ТА ЇЇ ХАРАКТЕРИСТИК ЯК ОДНІЄЇ З КАТЕГОРІЙ СТАТИСТИКИ ФІНАНСІВ Галіцин В.К., Галіцина О.В., Сіренко К.В.	99
---	----

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ Артеменко С.Б., Фляшнікова А.Б., Оніщук І.І.	101
---	-----

SECTION 16.

PHILOLOGY AND JOURNALISM

ON THE SCIENCE OF ELOQUENCE IN THE WORKS OF NIZAMI GANJAVI Alizade Aliya Umran Aliaga	103
---	-----

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ Клещова О.Є.	107
---	-----

СВІТ ДИТИНСТВА КРИЗЬ ПРИЗМУ ПОВІСТІ В. ДРОЗДА «ІРІЙ» Воропаєва О.В.	112
---	-----

Клещова Оксана Євстахіївна

канд. філол. наук, доцент, завідувач кафедри української мови

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава, Україна

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Анотація. У статті з'ясовано, що метою вивчення освітнього компонента «Медіаграмотність в освітньому просторі» є формування в майбутніх фахівців інтегральної та загальних компетентностей шляхом опанування теоретичних і практичних основ медіаграмотності, розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному становленні людини – сучасного громадянина. Розмежовано поняття «медіаосвіта» і «медіаграмотність». Окреслено основні завдання та принципи медіаосвіти, етапи реалізації Концепції впровадження медіаосвіти в Україні.

Закцентовано увагу на тому, що нині в Україні реалізовано чимало актуальних і важливих ініціатив із розвитку критичного мислення та медіаосвіти; є чимало різних ресурсів і книжок, які стануть у пригоді тим здобувачам освіти, хто бажає підвищити свій рівень медіаграмотності, набутти нових ґрунтовних знань, сформувавши відповідні навички аналізу й оцінки навколишнього медіаконтенту.

Сьогодні одним із найважливіших складників модернізації сучасного освітнього процесу в Україні є впровадження медіаосвіти, яка сприятиме підготовці молодого покоління до життєдіяльності в сучасному інформаційному суспільстві.

«Проблема захисту людської свідомості від маніпулювання засобів масової комунікації постійно загострюється. У зв'язку з цим медіаосвіта покликана виконувати унікальну функцію підготовки особистості до життя в інформаційному просторі, тому однією з 10 ключових компетентностей учня, які визначаються Концепцією Нової української школи, є *інформаційно-цифрова*, що передбачає впевнене та безпечне використання інформаційно-комунікаційних технологій, а також інформаційну та медіаграмотність.

Актуальність питання медіаосвіти зумовлена тим, що особливо гостро стоїть проблема виховання нинішніх школярів у сучасній соціокультурній ситуації, яка характеризується провідними тенденціями розвитку суспільства, що відбивають процеси глобальної інформатизації. Сучасна освіта неможлива без використання засобів масової комунікації та інформаційних технологій» [4, с. 4].

Головними завданнями *медіаосвіти* є сприяння формуванню: 1) медіаінформаційної грамотності, 2) медіаімунітету особистості, 3) рефлексії і критичного мислення, 4) здатності до медіаторчості; 5) спеціалізованих аспектів медіакультури: візуальної, аудіальної і музичної.

Основні **принципи медіаосвіти** – це:

- особистісний соціально-психологічний підхід,
- перманентне оновлення змісту медіаосвіти,
- орієнтація на розвиток інформаційно-комунікаційних технологій,
- пріоритет морально-етичних цінностей,
- пошанування національних традицій,
- патріотизм,
- громадянська спрямованість,
- естетична наснаженість,
- продуктивна мотивація [3, с. 11–12].

Нині виокремлено три основні етапи реалізації Концепції впровадження медіаосвіти в Україні:

I. Експериментальний етап (2010–2016 роки).

II. Етап поступового укорінення медіаосвіти та стандартизації її змісту (2017–2020 роки).

III. Етап дальшого розвитку медіаосвіти та забезпечення її масового впровадження (2021–2025 роки).

Насамперед хочемо зазначити, що не варто змішувати поняття «медіаосвіта» і «медіаграмотність», наприклад, у США замість «медіаосвіта» (англ. *media education*) частіше послуговуються терміном «медіаграмотність» (англ. *media literacy*) [6, с. 125].

«Медіаграмотність або медійна грамотність – це рівень медіакультури, досягнутий медіаосвітою, що стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції – розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують» [5, с. 22].

Медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою масмедіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [3, с. 7].

Медіакультура – культура сприймання і виробництва соціальними групами та соціумом у цілому сукупності інформаційно-комунікаційних засобів, що функціонують у суспільстві, знакових систем, технологій комунікації, пошуку, збирання, виробництва і передавання інформації. На особистісному рівні медіакультура означає здатність людини ефективно взаємодіяти з масмедіа, адекватно поводитися в інформаційному середовищі, здійснювати ціннісно-вольову рефлексивну регуляцію інформаційної поведінки [3, с. 7–8].

Метою вивчення освітнього компонента «Медіаграмотність в освітньому просторі» є формування в майбутніх фахівців інтегральної та загальних компетентностей шляхом опанування теоретичних і практичних основ медіаграмотності, розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному становленні людини – сучасного громадянина.

Основне завдання навчального курсу полягає у створенні механізму формування громадської думки щодо конкретних категорій – сутності, явищ, дійсності, понять, ідей тощо, виражених за допомогою мовного коду на медіаресурсах.

Головним завданням курсу є підготовка здобувача освіти до життя в сучасних інформаційних умовах на основі медіаграмотності, розвиток навичок із розуміння та усвідомлення наслідків впливу різних видів медіа на психіку особистості загалом.

Важливим нині є формування у здобувача освіти: по-перше, здатностей до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; по-друге, удосконалення вмінь спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, учитися та оволодіти сучасними знаннями, використовувати інформаційно-комунікаційні технології, бути критичним і самокритичним, діяти на основі етичних міркувань (мотивів) у процесі сприймання інформації з медійних ресурсів; по-третє, виявляти визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; застосовувати абстрактне мислення, аналіз та синтез у роботі з медіатекстами відповідно до професійної діяльності; по-четверте, подальший розвиток здатностей генерувати нові ідеї (креативність) у професійній діяльності, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, пов'язані з пошуковою діяльністю, приймати обґрунтовані рішення й робити висновки щодо достовірності отриманої інформації з медійних ресурсів.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

- *інтегральної*: здатність розв'язувати складні практичні проблеми й завдання в процесі навчання та майбутньої професійної діяльності;

- *загальних*: здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями та навичками в галузі медіаосвіти: ознайомитися з методологічними аспектами медіаграмотності; здатність продукувати нові ідеї; здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність до професійної комунікації; здатність до безперервного навчання та саморозвитку, самостійної праці;

- *спеціальних (фахові, предметні)*: здатність застосовувати абстрактне мислення, аналіз та синтез; здатність знати методологічні аспекти медіаграмотності, позитивні та негативні наслідки застосування медіатехнологій; здатність знати організаційно-методичні та психолого-педагогічні аспекти формування основ аудіовізуальної грамотності; вміння оперувати навчальними ресурсами глобальної мережі «Інтернет»; вміння застосовувати правила культури спілкування в сучасному інформаційному суспільстві, здатність застосовувати методи захисту від негативних впливів у процесі масової комунікації; здатність застосовувати абстрактне мислення, аналіз і синтез; здатність набути досвід як бути критичним і самокритичним, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Отже, формування аудіовізуальної грамотності надає додаткові можливості щодо самореалізації та соціалізації молоді, викорінення девіантної та делінквентної поведінки її через практично-орієнтовану творчість у сфері аудіовізуальних мистецтв; усвідомлення того, що **медіаосвіта в майбутньому повинна стати обов'язковим компонентом загальної освіти**.

Варто пам'ятати, що освітньо-виховний процес із використанням медіа буде ефективним лише за умови медіакомпетентного педагога. Від того, який рівень медіаосвіти має вчитель, залежатиме медіакомпетентність здобувачів освіти. Педагог, який володітиме технологічними вміннями та навичками використання медіазасобів, який спроможний створити власні медіапродукти для ефективно організації освітнього процесу завжди буде затребуваним на ринку праці.

Нині бути медіаграмотним означає уміти кваліфіковано користуватися сучасними медіазасобами, програмами мультимедійного призначення, інтернет-технологіями; вміти працювати з медіатекстами; критично сприймати та аналізувати інформацію. Медіакомпетентність учителя формується в результаті самоосвітньої діяльності з використанням комп'ютера: участі в онлайн-вебінарах, проходження курсів на інтернет-платформах, створення презентацій, відеороликів та використання їх під час освітньо-виховного процесу [2, с. 10]

Важлива заувага щодо сучасного написання слів «*медіапростір*», «*масмедіа*», «*масмедійний*», зважаючи на найновіші рекомендації Інституту української мови НАН України, тепер правильно за новим «Українським правописом» 2019 року запозичення *медіа* у складних іменниках писати **разом** із наступним словом на підставі того, що його кінцевий голосний **а**, подібно до **о** в невідмінюваних основах іншомовного походження, виконує роль сполучного голосного [див. § 35, п. 3, 1); § 36, п. 1, 4)]. Пор.: *кіноіндустрія* і *медіаіндустрія*, *радіокомітет* і *медіакомітет*, *диско клуб* і *медіа клуб*, *євроринок* і *медіаринок*, *фотосправа* і *медіасправа*. За цим правописом потрібно **писати разом** і слово **масмедіа** [§ 35, п. 5, 1)] та похідний від нього прикметник *масмедійний*.

В інформаційному просторі України під впливом глобалізаційних тенденцій стає дедалі більше складних слів із першим невідмінюваним іменником *медіа*, що виражає ознаку другого іменника. Попри це українською мовою органічніше вживати *медійний простір*, *медійний світ*, *медійний продукт*, *медійний проєкт*, *медійне середовище*, *медійне поле*, *медійна підтримка*, *медійна культура*, *медійне навчання*, *медійний працівник* та ін., оскільки в ній типовим морфологічним виразником ознаки слугує прикметник.

Отже, у складних словах невідмінюваний іменник *media* треба писати **разом** із другим іменником. Проте значення таких складних слів в українській мові природніше виражають іменникові словосполучення із залежним прикметником *медійний* [1, с. 14].

Нині медіаграмотність є необхідною навичкою для сучасної людини, бо, послуговуючись певною інформацією (якої є дуже багато) в умовах інтенсивного розвитку медіапростору, у сучасного здобувача освіти формуються навички критичного мислення під час роботи з різними інформаційними джерелами, які набувають надзвичайної суспільної ваги.

В Україні реалізовано чимало актуальних і важливих ініціатив із розвитку критичного мислення та медіаосвіти. Є чимало різних ресурсів і книжок, які стануть у пригоді тим здобувачам, хто бажає підвищити свій рівень медіаграмотності, набути нових ґрунтовних знань, сформувавши відповідні навички аналізу й оцінки навколишнього медіаконтенту.

I. Національний проєкт з медіаграмотності Міністерства культури та інформаційної політики України, створений у 2021 році задля підвищення рівня медіаграмотності українців з метою об'єднати зусилля держави, громадських організацій та медіаспільноти: **онлайн-платформа проєкту «Фільтр»**, де зібрано і розміщено навчальні матеріали за рубриками для різних категорій медіаспоживачів:

1) для вчителів та учнів (методична література з медіаграмотності про особливості інформаційного світу, гігієну соцмереж, особливості пошуку інформації, базові інструменти аргументації та удосконалення критичного мислення);

2) для батьків (курси, буклети, книжки, ігри тощо, покликані розвивати критичне мислення у дітей);

3) для викладачів і здобувачів освіти (матеріали, які допоможуть сформувати основи свідомого й відповідального медіаспоживання та сприятимуть упевненому орієнтуванню в сучасному інформаційному просторі).

Медіаграмотність повинна стати рисою стилю життя сучасної людини, практичним навиком. Нині медіаграмотна людина критично сприйматиме нову інформацію, а сумнівну – обов'язково намагатиметься перевірити за різними джерелами.

II. На базі електронної бібліотеки з медіаосвіти Міжнародного благодійного фонду «Академія української преси» створено **портал «Медіаосвіта і медіаграмотність»**, який містить розділи для всіх категорій медіаспоживачів: - для вихователів – розробки занять, для вчителів – програми, публікації, відеоматеріали, презентації; для викладачів і медіаспоживачів – навчальні програми, лекційні матеріали, спецкурси, публікації, відеоматеріали, презентації, медіаторчість; для бібліотекарів – публікації; та матеріали щодо впровадження міжнародного досвіду медіаграмотності; загалом цей портал – це своєрідна інтерактивна професійна платформа для спілкування медіаосвітян і всіх, хто бажає підвищити свій рівень медіаграмотності.

III. Сучасні підручники, посібники, теоретичні розробки та напрацювання в царині медіаосвіти:

- підручник для здобувачів освіти вищих педагогічних навчальних закладів і слухачів Інститутів підвищення кваліфікації вчителів **«Медіаосвіта та медіаграмотність»** (2-ге вид. за ред. В. В. Різуна, Київ, 2013);

- підручник для вчителів американських педагогів Сінді Шейбе і Фейз Рогоу **«Медіаграмотність: критичне мислення у мультимедійному світі»** (пер. з англ. С. Дьома; 2-ге вид. за заг. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк, Київ, 2017), у якому автори розповідають, як саме вчителі можуть використовувати медіаосвіту для того, щоб залучити здобувачів і підготувати їх до успішної діяльності в сучасному цифровому світі, який постійно оновлюється;

- підручник **«Інформаційна безпека»** (за ред. В. В. Остроухова, Київ, 2021), у якому розкрито концептуальні засади інформаційної безпеки, зацентровано увагу на

національних інтересах в інформаційній сфері, описано стратегію формування та розвитку єдиного інформаційного простору України, можливі потенційні загрози безпеці держави та її громадянам в інформаційній сфері, технології інформаційного та інформаційно-психологічного впливу й захисту від цих впливів, систему забезпечення інформаційної безпеки України;

- збірка 39 тематичних і навчально-тренінгових авторських уроків з основ медіаграмотності та медіаосвіти для вчителів і здобувачів освіти педагогічних спеціальностей про медіа та масові комунікації, свободу самовираження, інтернетграмотність **«Практична медіаосвіта: авторські уроки»** (за ред. В. В. Різуна, В. В. Літостанського, Київ, 2013); частину уроків присвячено навичкам критичного аналізу медіатекстів, запобіганню маніпуляцій і створенню медіаконтенту; та розділ, який присвячено бібліотечній грамотності та значенню книжки серед медійних засобів;

- сучасний посібник із захисту персональних даних, розвитку критичного мислення та протидії маніпуляціям в епоху масової інтернетизації та цифровізації українського дипломата **Дмитра Кулеби «Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правд і спільнот»** (Київ, 2020);

- навчальний посібник для фахівців сфери засобів масової інформації (журналістів, маркетологів, рекламистів, медіаспоживачів) – це **«Довідник медійника»** (уклад. Є. О. Кияниця, Київ, 2020), адже сучасна медіамова характеризується наявністю великої кількості слів: емоційних висловів, неологізмів, стійких словосполучень, емфатичних конструкцій, а формування термінологічного апарату медіаспільноти сприятиме підвищенню рівня медіакомпетентності сучасного медіаспоживача, тому довідник містить термінологічний і категорійно-понятійний апарат сучасних медіа й законодавчу базу галузі.

Висновки. Отже, головне завдання медіаосвіти – навчити сучасного здобувача, пересічного громадянина жити в цифровому світі, правильно сприймати, розуміти та усвідомлювати різну інформацію; бути медіаграмотним, тобто уміти користуватися сучасними медіазасобами, мультимедійними програмами, інтернет-технологіями, критично сприймати та аналізувати будь-яку інформацію.

Список використаних джерел:

1. Городенська, К. Г. (2021). Тепер правильно писати медіапростір, медійний простір. *Українська мова і література в школах України* (1), с. 14.
2. Жукова, Ю. В. & Котило, А. О. (2021). Медіакомпетентність сучасного педагога як умова ефективної англомовної взаємодії. *Педагогічні науки* : зб. наук. праць (97), 5–11.
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) (2016) / за ред. Л. А. Найдюнової, М. М. Слюсаревського. Київ, 16 с.
4. *Практична медіаосвіта: медіаграмотність в освітньому просторі* : навч.-метод. посібник (2021) / уклад. : В. В. Байдик, О. В. Проніна; за заг. ред. В. В. Байдик. Лисичанськ, 66 с.
5. Шейбе, С. & Рогоу, Ф. (2017). *Медіаграмотність: підручник для вчителів* / пер. з англ. С.Дьома; за заг. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенко. Київ: Вільної Преси, Академія Української Преси, 319 с.
6. Considine, D. (1999). *Media Education in United States of America / Educating for Media and the Digital Age. Country Reports. Austrian Federal Ministry of Education and Cultural Affairs & UNESCO*, 125–128.